

Docentenhandleiding *Analyseren en onderzoeken, leren; zelfreflectie toepassen.*

Groepsgrootte: minimaal 6

Tijdsduur: Als de theorie van te voren is bestudeerd ongeveer 2 uur. Indien je nog uitgebreid ingaat op de theorie ongeveer 3 uur.

Competentie: **Analyseren en onderzoeken, leren; zelfreflectie toepassen.**

Thema: Agressie

Beschrijving: Om te analyseren en te onderzoeken is aandacht voor detail belangrijk. Wat gebeurde er bij de ander, wat gebeurde er bij de verzorgende waardoor de situatie niet goed verliep? Om interventies te kunnen toepassen moet de verzorgende kunnen analyseren. Verder wordt ingegaan op vier verschillende reflectie manieren. Uitgangspunt is een situatie waarbij agressie heeft plaatsgevonden.

Doel:

Nadat de deelnemer het onderwijs heeft gevolgd beheerst hij de competentie leren' gericht op zelfreflectie toepassen en beheerst hij de competenties analyseren en onderzoeken in een simulatie. Hij kan verwoorden met welke aspecten hij rekening houdt bij toepassing van de competentie in de werkuitvoering.

Benodigdheden:

Boek Agressie

Docentenhandleiding 'Analyseren en onderzoeken, leren; zelfreflectie toepassen': kijkwijzer DVD.

Kleding voor rollenspel

Acteur voor rollenspel

Vorbereiding docent:

Lees het boek Agressie en de docentenhandleiding door. Bekijk de DVD die erbij hoort.

Spreek het rollenspel door met de acteur.

Vorbereiding deelnemer:

Laat de deelnemers zelfstandig het boek met DVD bestuderen.

Spreek met hen af welke opzichten uit het boek gemaakt zullen worden.

Als dit niet mogelijk is, laat ze dan het boek Agressie zien aan het eind van de workshop en geef hen de mogelijkheid zich verder te verdiepen in deze competenties door het boek te lezen.

Workshopinhoud:

Ga kort in op de volgende punten:

- Belangrijk: Benadruk dat iedereen in alle stijlen kan communiceren maar dat je kiest voor een voorkeursstijl.
- Wat agressie is en hoe het ontstaat. Vertel hierbij dat de verschillende stijlen irritant kunnen zijn voor elkaar. Een enthousiast pratende Motivator haalt het bloed onder de nagels vandaag bij een analyticus die juist rust wil in een gesprek. Een twijfelende supporter kan zeer irritant zijn voor de snel beslissende regisseur. En een zakelijke regisseur is weer irritant voor de gevoelige supporter...enz. Doe dit eventueel voor in kort rollenspel
- Bespreek kort de vier reflectiemodellen. Korthage, oplossingsgericht model, RET en kernkwaliteiten. Maak Power Point om dit nog eens goed te laten zien.

Verdeel de groep in drietallen.

Laat de eerste situatie zien op de DVD: De dochter van een zorgvrager is boos en benadert de verzorgende agressief. (5 minuten)

- Laat elk groepje analyseren en onderzoeken waardoor deze situatie uit de hand is gelopen. Daarbij moeten ze in de huid van beide personen kruipen. Beide personen zijn veroorzaker van de situatie. Wat ligt aan de agressie ten grondslag? Laat hen het zo feitelijk mogelijk opschrijven. Eventueel kun je de uitlegsituatie van de verzorgende, het tweede element van de DVD, laten zien. Dan kunnen de deelnemers beter in de huid van de verzorgende kruipen.
- In welke stijl spreekt de dochter? Welke stijl spreekt de verzorgende?
- Wat heeft degene die boos wordt nodig om zo snel mogelijk uit de boosheid te komen?
- Hoe kan de verzorgende beter reageren en leg uit waarom dat volgens jullie de beste manier is?
- Wat moet de verzorgende zelf anders doen om te voorkomen dat zo'n situaties nogmaals gebeurd? Laat de leerlingen net doen alsof zij de verzorgende zijn en laat de leerlingen een reflectiemodel kiezen dat zij hierbij willen gebruiken.

Besprek deze situatie klassikaal na waarbij je de nadruk legt op het analyseren van de gegevens. Deze situatie moet zo feitelijk mogelijk beschreven zijn.

Daarna ga je pas in op de oplossing, er zijn meerdere antwoorden mogelijk. Belangrijk is de laatste vraag, hoe kan de verzorgende het voorkomen. Hierin zit reflectie op de situatie.

Eventueel kun je de zelfreflectiemethode van deze verzorgende van de DVD laten zien waarbij ook de mogelijke verbetering van haar handelen wordt getoond.

Laat hierna de tweede situatie zien van de DVD: De verzorgende is boos op zichzelf. Herhaal de vragen van de eerste situatie.

Ook de andere situaties op de DVD zijn bruikbaar. Afhankelijk van de tijd kunnen ook deze situaties geanalyseerd worden. Elke situatie laat een andere manier van reflectie zien.

Tijd: Per situatie DVD 30 minuten.

Rollenspel

Hoofdstuk 3 van het boek gaat in op de reactie van de verzorgende in een agressie situatie.

De situatie:

De acteur speelt een licht verstandelijk gehandicapte zorgvrager, of licht demente oudere. De persoon wil naar buiten. Dit mag echter niet omdat er geen begeleider beschikbaar is. De zorgvrager raakt de weg regelmatig kwijt als hij/zij alleen naar buiten gaat. Op dit moment is er geen verzorgende om mee naar buiten te gaan als begeleider maar vanmiddag kan dat wel.

Bij bedreiging A: De acteur loopt en zit in de ruimte, heeft gebalde vuisten, slaat op tafel maar nog redelijk beheerst. Is wel duidelijk boos. De agressie is nog niet heel bewust op de verzorgende gericht. 'het is toch niet normaal dat ik niet naar buiten mag', 'ik ga ze allemaal in elkaar slaan als ze me tegen houden'. 'Ik wil gewoon weg...ik ga gewoon'.

Bij bedreiging B: De acteur komt dreigend op de verzorgende af. Gaat heel dicht bij haar staan met gebalde vuisten en verhoogde lichaamsspanning. Stemverheffing is al een beetje aanwezig. De agressie is nu duidelijk gericht op de verzorgende maar is nog niet gericht op fysiek haar iets aandoen. 'wat ga je er aan doen, stomme zuster? Nou, nou....zeg op'. 'Doe je die deur nog open?'

Bij bedreiging C: De acteur gaat nu echt verbaal agressief tegen de verzorgende tekeer. 'jij bent ook zo stom, ik ga je nu op je gezicht timmeren, ik bijt je oor eraf als je niet snel de deur open doet'.

De docent speelt de verzorgende die gaat reageren in deze situatie. De leerlingen kunnen de docent sturen in wat hij/zij het beste kan zeggen en doen. Zij komen met suggesties. Eventueel kun je het eerst een keer fout voordoen en dan hen een goede oplossing laten aandragen. Maar laat je sturen

door de groep. Als de goede manier is gevonden gaan 3 tot 5 leerlingen uit de groep het spelen met de acteur.

Geef feedback op hoe zij dit doen. Verbeter eventueel weer.

Herhaal dit voor elke bedreiging.

Tijdsduur per situatie: 15 minuten.

Variatie 1:

Nadat de oplossing voor de situatie is gevonden splitst de groep zich in tweeën. De acteur en docent spelen nu beiden de zorgvrager. De leerlingen kruipen in de rol van verzorgende en proberen op de juiste manier te reageren.

Zij geven elkaar feedback.

Variatie 2:

Nadat de situatie zich heeft voorgedaan wordt de klas gesplitst in groepjes van drie.

1 leerling kruipt in de rol van de acteur, 1 is verzorgende en de ander is observator. Speel de situatie nu drie keer na. Per spelronde niet langer dan 5 minuten.

Marga Hop en Irene Muller-Schoof

Nationaal Zorg College

www.nzco.nl

